

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **R. K.**, zastoupeného JUDr. Hanou Poprachovou, advokátkou, se sídlem Svatojánské náměstí 47, Horní Předměstí, 541 01 Trutnov, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. června 2012, č. j. MPSV-UM/2159/12/9S-KHK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. listopadu 2013, č. j. 28 Ad 10/2013 - 37,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. listopadu 2013, č. j. 28 Ad 10/2013 - 37, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce je těžce zdravotně postižený. Žalovaný jako odvolací orgán rozhodnutím uvedeným v návětí tohoto rozsudku změnil rozhodnutí Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Hradci Králové, ze dne 23. dubna 2012 č. j. Pr-98/11 R-32/2012 Hed., a to tak, že žalobci zpětně ode dne 31. října 2011 odňal mimořádné výhody II. stupně a přiznal mu (pouze) mimořádné výhody I. stupně ode dne 31. října 2011 do 30. června 2014.

[2] Žalovaný rozhodoval o přiznání mimořádných výhod těžce zdravotně postiženým občanům podle § 86 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 31 ve spojení s odstavcem 1 písm. c) přílohy č. 2 k vyhlášce č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní

radu o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění platném a účinném do 31. prosince 2011. Tyto právní předpisy aplikoval na základě § 38 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů; uvedený zákon totiž od 1. ledna 2012 zrušil dosavadní právní předpisy, mimo jiné zákon č. 100/1988 Sb. a vyhlášku č. 182/1991 Sb., a v § 35 a násl. upravil nově vydávání průkazu osoby se zdravotním postižením, jenž odpovídá dosavadnímu průkazu mimořádných výhod. Zbývá dodat, že podle dosavadních předpisů, konkrétně podle § 56c písm. a) zákona č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, jenž byl také k 1. lednu 2012 zrušen zákonem č. 329/2011 Sb., byla ze soudního přezkumu výslovně vyloučena rozhodnutí o mimořádných výhodách občanům těžce zdravotně postiženým. S účinností od 1. ledna 2012 již právní úprava výslovně nevylučuje rozhodování o vydání průkazu osoby se zdravotním postižením ze soudního přezkumu; naopak, z ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vyplývá, že se soudním přezkumem zákon počítá, neboť upravuje místní příslušnost krajského soudu „*ve věcech ... průkazu osoby se zdravotním postižením*“.

[3] Žalobu proti uvedenému rozhodnutí odmítl Krajský soud v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) v návěti označeným usnesením. Dospěl totiž k názoru, že jde o rozhodnutí, jehož vydání záviselo výlučně na posouzení zdravotního stavu osoby žalobce a jako takové je vyloučeno ze soudního přezkumu na základě § 70 písm. d) s. ř. s.

II. Kasační stížnost

[4] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V ní namítal, že krajský soud věc nesprávně posoudil. Žalovaný měl podle jeho názoru přihlédnout při posouzení věci nejen k jeho zdravotnímu stavu, ale i k dalším okolnostem případu, zejména příčině jeho zdravotního poškození spočívající v nevhodné zdravotní péči v nemocnici ve Vrchlabí. To mělo vést k výkladu právních předpisů ve prospěch stěžovatele.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti omezil jen na stručný návrh, aby byla kasační stížnost zamítnuta v celém rozsahu.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou. Stěžovatel sice ve svém podání uvedl důvod kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné právní posouzení věci krajským soudem, avšak pokud napadá usnesení o odmítnutí žaloby, z povahy věci pro něj přichází v úvahu pouze kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spočívající v nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Nejvyšší správní soud je v takovémto případě v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat pouze to, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro odmítnutí žaloby, nemůže se však zabývat námitkami týkajícími se „merita věci“, tedy toho, zda žaloba je důvodná (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. září 2004 č. j. 1 Azs 24/2004-49, ze dne 21. dubna 2005 č. j. 3 Azs 33/2004-98 či ze dne 5. ledna 2006 č. j. 2 As 45/2005-65).

[7] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[8] Podle ustanovení § 70 písm. d) s. ř. s. ze soudního přezkoumání jsou vyloučeny „*úkony správního orgánu, jejichž vydání závisí výlučně na posouzení zdravotního stavu osob nebo technického stavu věcí, pokud sama o sobě neznamenaají právní překážku výkonu povolání, zaměstnání nebo podnikatelské, popřípadě jiné hospodářské činnosti, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.*“

[9] Aplikací ustanovení § 70 písm. d) s. ř. s. se zabýval Nejvyšší správní soud v řízení vedeném pod sp. zn. 6 Ads 109/2009, v němž byla řešena otázka, zda rozhodnutí o uznání či neuznání osobou zdravotně znevýhodněnou podléhá soudnímu přezkumu, či je zde dána výlučka podle § 70 písm. d) s. ř. s. Protože rozšířený senát nenalezl pro daný případ ústavně konformní výklad ustanovení § 70 písm. d) s. ř. s., předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení tohoto ustanovení ve slovech „*zdravotního stavu osob nebo*“. Ústavní soud nálezem ze dne 15. ledna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 15/12, návrh na zrušení ustanovení § 70 písm. d) s. ř. s. zamítl. Dospěl k závěru, že dotčené ustanovení není protiústavní v celé své šíři, nýbrž působí protiústavně pouze při vztažení na některá specifická rozhodnutí dotýkající se základní právo; mezi ně patří i přezkoumávané rozhodnutí. Konstatoval, že napadené ustanovení nutno interpretovat tak, že v něm zakotvená výlučka, byť v mnohých jiných případech opodstatněná, nesmí dopadat na taková rozhodnutí, která se dotýkají základních práv garantovaných Listinou základních práv a svobod. Výsledkem interpretace napadeného ustanovení je pak to, že „*úkony správního orgánu, jejichž vydání závisí výlučně na posouzení zdravotního stavu osob, jsou ze soudního přezkoumání vyloučeny, ledaže by samy o sobě znamenaly právní překážku výkonu povolání, zaměstnání nebo podnikatelské, popřípadě jiné hospodářské činnosti, nebo ledaže by šlo o úkony dotýkající se základních práv zaručených Listinou.*“

[10] Uvedené závěry převzal Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. února 2013 č. j. 6 Ads 109/2009-114, a posléze šestý senát tohoto soudu v rozsudku ze dne 10. dubna 2013 č. j. 6 Ads 109/2009-123. Krajský soud si byl citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu zjevně vědom, neboť jej zmiňuje v napadeném usnesení. Nejvyšší správní soud nicméně pokračoval v linii naznačené Ústavním soudem dále a ve svých následných rozsudcích dospěl například k závěru, že soudnímu přezkumu je potřeba podrobit též rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o úhradu lázeňské léčebně rehabilitační péče (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. září 2013 č. j. 4 Ads 134/2012-50).

[11] I otázkou soudního přezkumu rozhodnutí o vydání průkazu osoby se zdravotním postižením se Nejvyšší správní soud již zabýval, byť až po vydání napadeného usnesení krajského soudu. V rozsudku ze dne 7. února 2014 č. j. 4 Ads 101/2013-21 dospěl Nejvyšší správní soud k opačnému právnímu názoru, než jaký hájí krajský soud v nyní posuzované věci. Podle Nejvyššího správního soudu rozhodnutí o vydání průkazu osoby se zdravotním postižením musí soudnímu přezkumu podléhat, a to z následujících důvodů. „*Nejvyšší správní soud je s ohledem na výše uvedený závěr Ústavního soudu přesvědčen, že v případě rozhodování o vydání průkazu osoby se zdravotním postižením podle zákona č. 329/2011 Sb., není možné aplikovat soudní výlučku podle ustanovení § 70 písm. d) s. ř. s., protože ačkoli se v daném případě jedná navýsost o otázku medicínskou (jak ostatně konstatuje i krajský soud), přímo se dotýká základních práv stěžovatele zaručených Listinou základních práv a svobod, a to výhod plynoucích z oblasti sociální péče, která představují realizaci práva podle čl. 30 Listiny*

základních práv a svobod, jenž takové osobě zakládá příslušná práva (např. v případě držitele průkazu ZTP viz ustanovení § 36 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb.). Nelze podle Nejvyššího správního soudu rovněž přehlédnout skutečnost, že v ustanovení § 7 odst. 3 s. ř. s. po účinnosti zákona č. 396/2012 Sb. od 26. 11. 2012 je výslovně upravena místní příslušnost pro řízení ve věci průkazu osoby se zdravotním postižením; pokud tedy zákonodárce upravil místní příslušnost pro tato řízení, lze z této skutečnosti nepřímým způsobem dovodit, že rozhodnutí vydaná v těchto věcech mají být za daného právního stavu soudně přezkoumávána. V opačném případě by ustanovení § 7 odst. 3 s. ř. s. po provedené novelizaci týkající se průkazu osoby se zdravotním postižením ztratilo jakýkoli význam.“

[12] Od těchto závěrů nespatřuje Nejvyšší správní soud důvod se odchýlovat ani v nyní posuzované věci. Šestý senát tak stvrzuje nastoupený směr úvah, v jejichž důsledku bude dopad výluky ze soudního přezkumu obsažené v § 70 písm. d) s. ř. s. v praxi dosti omezený. V citovaném rozsudku se navíc Nejvyšší správní soud vyrovnal i s faktem, že podle části sedmnácté, čl. XVII zákona č. 151/2002 Sb., ve znění účinném do 1. 1. 2012, jenž novelizoval § 56c zákona č. 114/1988 Sb., platilo: „Ze soudního přezkumu jsou vyloučena rozhodnutí o ... o mimořádných výhodách občanům těžce zdravotně postiženým.“

[13] Nejvyšší správní soud na to v citovaném rozsudku reagoval následující argumentací. „Za podstatné ... Nejvyšší správní soud považuje to, že napadené rozhodnutí bylo vydáno po 1. 1. 2012 za právního stavu, který výslovně takové rozhodnutí ze soudního přezkumu nevylučoval, neboť čl. XVII zákona č. 151/2002 Sb., byl k 1. 1. 2012 zrušen. Právní stav při vydání napadeného rozhodnutí a podání správní žaloby je totiž určující pro posouzení podmínek soudního řízení, které nepředstavuje přímé pokračování správního řízení před správními orgány, ale jedná se o samostatné řízení. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že pokud by se měla tato soudní výlučka aplikovat i po 1. 1. 2012 na rozhodnutí vydaná podle předchozích právních předpisů, musel by zákonodárce výslovně tuto skutečnost zakotvit v právním předpisu; takové ustanovení by však bylo patrně rozporné se závěry Ústavního soudu obsažené v jeho nálezu ze dne 15. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 15/12.“

[14] Skutkový stav v nyní posuzované věci je z tohoto pohledu totožný, použitelná je proto i citovaná argumentace čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu.

[15] Z výše popsaných důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení krajského soudu v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. jako důvodnou a usnesení krajského soudu zrušil. Krajský soud, jsa vázán vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu, žalobu věcně posoudí.

IV. Náklady řízení

[16] V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. dubna 2014

pokračování

6 Ads 91/2013 - 19

senátu

JUDr. Petr Průcha
předseda